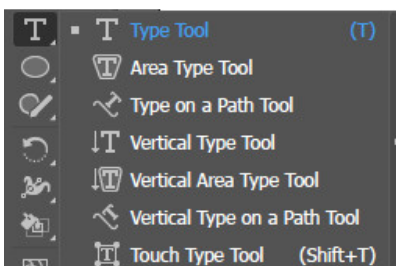

Alati za unos teksta, paneli Character i Paragraph

U lekciji koja je pred vama upoznaćemo se sa alatima čija je funkcija unošenje teksta. Postoji nekoliko tipova alatki koje nam mogu koristiti za unos teksta i u nastavnoj jedinici pred vama nalaze se sve neophodne informacije koje će vam pomoći da savladate ovaj segment Illustratora.

Pomoću alata za unos teksta u Illustratoru možemo kreirati tri tipa tekstualnih objekata: Point Type, Area Type i Path Type tekstualne objekte.

Slika 17.1. Alati za kreiranje tekstualnih objekata

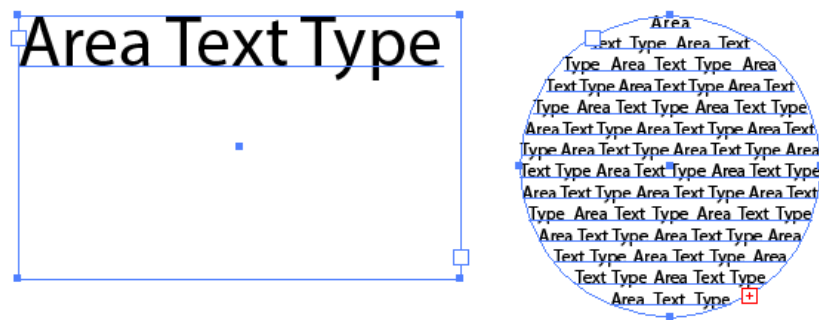
- **Point Type Text** – ime je dobio na osnovu toga što ima samo jednu tačku sidrenja (Anchor Point) i formirate ga samo jednim klikom na praznu površinu gde želite da vam počne tekst koji unosite. Najbolje ga je koristiti ukoliko unosite samo nekoliko reči – naslov, kraće opise koje imate u velikom broju na različitim delovima dokumenta itd. Od tačke gde ste ga „usidrili” možete ispisivati tekst u jednom redu bez ograničenja i prebaciti se u drugi red pritiskom tastera **Enter**. Možete ispisati koliko god želite slova u jednom redu ili napraviti koliko želite redova za vaš tekst.

Point Type Text

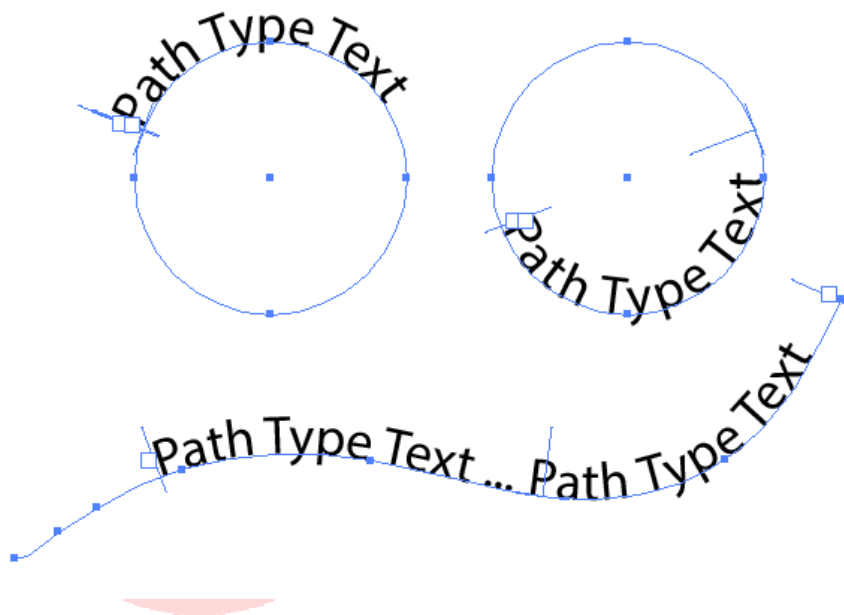
Slika 17.2. – Point Type Text je određen tačkom

- **Area Type Text** je ograničen svojim okvirom ili ivicama vektorskog objekta koji ste mu primenili kao područje (Area) ispisivanja teksta. Za razliku od Point teksta koji ste krenuli da unosite samo jednim klikom alata Type, sada ćete takođe Type alatom prvo kliknuti, a onda prevlačeći kursorem miša, dok držite levi taster, Marquee okvirom odrediti granice za ispisivanje teksta. Njih kasnije možete uređivati, s obzirom na to da su na vektorskoj bazi sastavljene od četiri tačke sidrenja koje ih određuju (kada pravite Marquee prevlačenjem okvira). Ukoliko želite da tekst unesete u već formiran vektorski objekat, izaberite **Area Type Tool** i kliknite bilo gde u okviru **vektorske putanje** zatvorenog objekta (kliknite na njegovu vektorsku putanju, ne u okviru samog objekta jer ćete u tom slučaju napraviti totalno nezavisni tekstualni objekat). Sada će oblik na koji ste primenili Area Type biti graničnik vašem tekstu, bez obzira na to koji je oblik u pitanju.

Slika 17.3. Area Type Text je određen obeleženom površinom

- **Path Type Text** – pored prva dva načina, tekst možete uneti na već formiranu vektorsku putanju koju će slova koja unosite pratiti. Da biste to uradili, formiraćete određenu putanju (otvorenu ili zatvorenu) po kojoj želite da ispišete tekst. Sada ćete izabrati **Type on a Path Tool** i prineti kursor željenoj putanji. Klikom na putanju, tekst ćete moći da ispisujete po njoj.

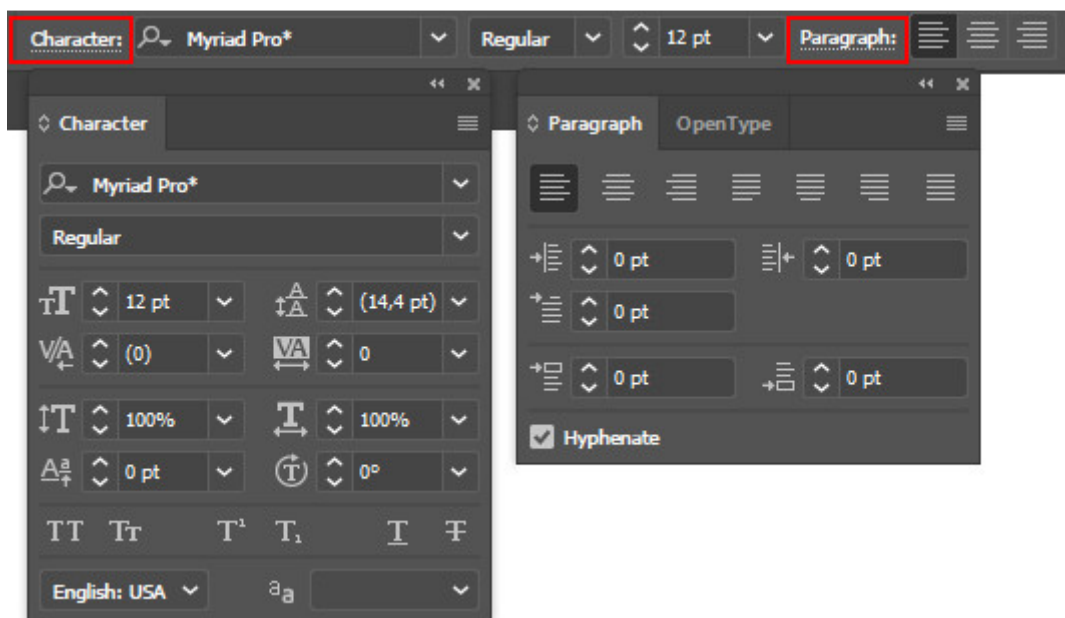

Slika 17.4. Path Type Text

Horizontal & Vertical Type Text – svaki od prethodna tri načina unosa teksta će po defaultu biti unesen horizontalno orijentisan. Postoje tri dodatna alata pomoću kojih će vaš tekst biti vertikalno orijentisan. Po karakteristikama i načinu unosa teksta ti alati su identični, samo će tekst biti vertikalno ispisivan. To su **Vertical Type Tool**, **Vertical Area Tool** i **Vertical Type on a Path Tool** i nalaze se sa ostalim alatima za unos teksta, skriveni u Tool Boxu iza Type alata.

Unos i izgled tekstualnih objekata

Onog momenta kada napravite Point ili Area Type objekat, primetićete da je došlo do promene u izgledu kontrolnog panela (Control Panel), koji često menja izgled na osnovu alata koji koristite. Pojavili su se **Character** i **Paragraph** plavim slovima sa tačkicama ispod i njihovim osnovnim parametrima koje nude sa desne strane. Klikom na jedan od ta dva plava teksta, otvorićete njihove panele u padajućem meniju, koji služe upravo za izbor i izgled fonta teksta, kao i izgled celokupnog paragrafa. Paneli Character i Paragraph se u radu sa tekstom mogu naći i u kontrolnom panelu, kao i neke od najpotrebnijih opcija iz ta dva panela.

Slika 17.5. Paneli Character i Paragraph i u kontrolnom panelu

Ako želite da ih otvorite kao zasebne panele, to ćete uraditi komandom **Window > Type > Character** i **Window > Type > Paragraph**.

Character Panel

Tri glavna parametra za izbor i izgled teksta, koje imate ponuđene i u kontrolnom panelu, jesu:

- **Font family** – ovaj padajući meni služi za biranje sistemskih fontova koji su instalirani na vašem računaru;
- **Font Style** – stil aktivnog fonta (Light, Regular, Italic, Semibold, Bold, Black...);
- **Font size** – padajući meni koji određuje veličinu fonta.

Pored ovih, u samom panelu Character možete naći:

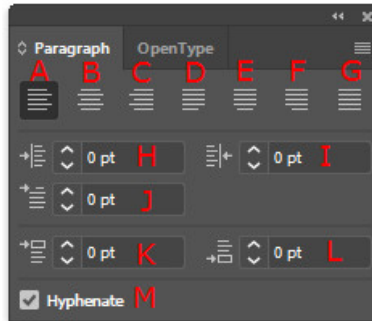

Slika 17.6. – Character panel

- A. Font family
- B. Font Style
- C. Font Size
- D. Podešavanje razmaka između dva slova karaktera (**Kerning**)
- E. Horizontalno proširenje slovnih karaktera u procentima
- F. Podešavanje razmaka teksta od osnovne linije (Baseline)
- G. Podešavanje razmaka između redova – Leading
- H. Podešavanje razmaka između svih slovnih karaktera (**Tracking**)
- I. Vertikalno proširenje slova u procentima
- J. Podešavanje rotacije slovnih karaktera
- K. All Caps – svi selektovani slovni karakteri biće pretvoreni u velike karaktere
- L. Small Caps – svi selektovani slovni karakteri biće pretvoreni u velika slova, ali u veličini manjih slovnih karaktera
- M. Superskript
- N. Subscript
- O. Underline – podvlačenje slovnih karaktera
- P. Strikethrough – precrtavanje slovnih karaktera
- Q. Izbor Anti-aliasing metode (nazubljenost piksela u slučaju da ih spremate u rasteru za web ili Mobile&Video Devices)

Paragraph Panel

Ovaj panel nudi opcije za poravnanje redova selektovanog teksta u okviru paragrafa.

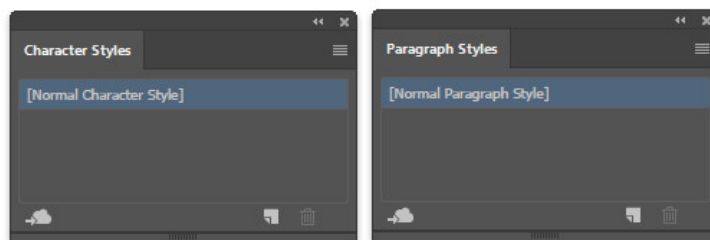
Slika 17.7. Paragraph panel

- A. **Levo poravnanje teksta** – klikom na ovu opciju tekst je poravnat uz levu marginu dokumenta, a sa druge strane je zupčast.
- B. **Centralno poravnanje teksta** – klikom na ovu opciju tekst je poravnat na sredini dokumenta, i sa obe strane je zupčast.
- C. **Desno poravnanje teksta** – klikom na ovu opciju tekst je poravnat uz desnu marginu dokumenta, a sa suprotne strane je zupčast.
- D. **Obostrano poravnanje teksta** (poslednji red teksta – levo) – klikom na ovu opciju tekst je poravnat od leve do desne strane margine, a samo poslednji red teksta je poravnat uz levu marginu dokumenta.
- E. **Obostrano poravnanje teksta** (poslednji red teksta – centar) – klikom na ovu opciju tekst je poravnat od leve do desne strane margine, a samo je poslednji red teksta centriran na sredinu dokumenta.
- F. **Obostrano poravnanje teksta** (poslednji red teksta – desno) – klikom na ovu opciju tekst je poravnat od leve do desne strane margine, a samo je poslednji red teksta poravnat uz desnu marginu dokumenta.
- G. **Obostrano poravnanje teksta** – klikom na ovu opciju tekst je poravnat od leve do desne strane margine u svakom redu.
- H. **Levo uvlačenje teksta** – uvlačenje aktivnog paragrafa sa leve strane, odnosno od leve margine.
- I. **Desno uvlačenje teksta** – uvlačenje aktivnog paragrafa sa desne strane, odnosno od desne margine.
- J. **Levo uvlačenje prve linije teksta** – uvlačenje početka pasusa (paragrafa) sa leve strane.
- K. **Prazan prostor pre (iznad) paragrafa** – podešava veličinu razmaka iznad prve linije teksta.
- L. **Prazan prostor posle paragrafa** – podešava veličinu razmaka ispod poslednje linije teksta.
- M. Ukoliko je ova opcija štriklirana, reč teksta koja nije mogla cela da stane u okviru paragrafa biće nastavljena u sledećem redu.

Kreiranje tekstualnog stila

Što više budete imali iskustva u radu sa tekstom, dešavaće vam se da pri njegovoj obradi u panelima Character i Paragraph poželite da sačuvate sva podešavanja za određeni izgled fonta kako ne biste morali opet sve to da radite u budućnosti. Kreirajući til (Style), Illustrator pamti sve ono što ste na određenom fontu primenili u okviru pomenutih panela.

To ćete uraditi u panelima **Character Style** i **Paragraph Style**, u zavisnosti od toga koja podešavanja čuvate. Njih možete aktivirati komandom **Window > Type > Character Style** i **Window > Type > Paragraph Style**.

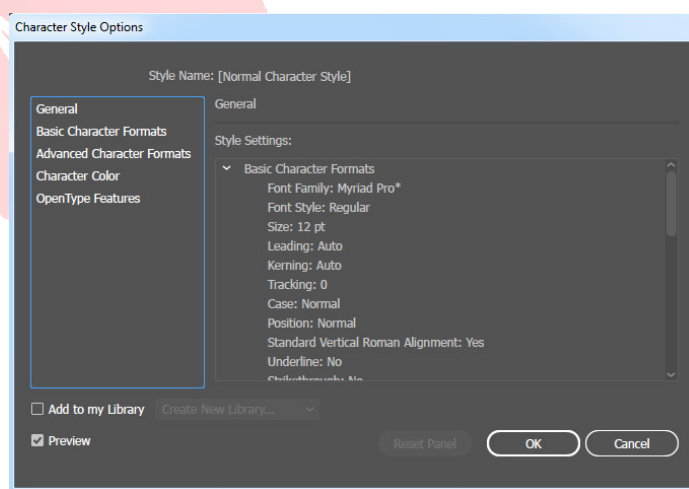

Slika 17.8. Paneli Character i Paragraph Style za čuvanje definisanih stilova slovnih karaktera i pasusa

U dnu oba panela postoje dve ikonice:

- **Create New Style** – kada ste završili sa podešavanjem fonta i celokupnog izgleda teksta, klikom na ovu ikonicu napravićete novi stil koji će biti zapamćen – za podešavanja u okviru Character panela u Character Style panelu, dok ćete podešavanja u okviru Paragraph panela čuvati klikom na istu ikonicu u Paragraph Style panelu. Kada kreirate stil u odnosu na već stilizovani tekst, taj stil preuzme sve karakteristike koje ste podešavali.
- **Delete Selected Style** – kada želite da izbrišete postojeći stil koji vam više ne treba, selektujte ga i kliknite na ovu ikonicu koja izgleda poput kante za smeće.

Dva puta kliknite na ime sačuvanog stila i bićete u mogućnosti da ga preimenujete, ali ukoliko dva puta kliknete na praznu površinu pored imena ili iz menija sa dodatnim opcijama pokrenete prvu komandu na vrhu (Create New...), otvoriće vam se prozor u kojem imate pregled svega onog što ste sačuvali u okviru izabranog stila i mogućnost da vršite izmene u njemu.

Slika 17.9. Character Style Options – prozor za kreiranje i uređivanje stilova slovnih karaktera

Bez obzira na to koji ste prozor otvorili, Character ili Paragraph Style, sa leve strane su prikazani odeljci, dok su na desnoj njihove opcije i podešavanja koja možete promeniti i na taj način uticati na sve tekstualne objekte, odnosno slovne karaktere kojima ste zadali taj stil.

Tekst u okviru više objekata

Illustrator vam omogućava da se jedan tekst nalazi u okviru dva ili više objekata koji ga graniče i takvi tekstualni objekti se zovu **Text Threads**.

Svaki tekstualni objekat, bilo da su to granice koje ste sami formirali ili drugi vid vektorske putanje koja sadrži tekst, sadrži u okviru svojih putanja dva kvadratića bele ispune koji su vidno veći od tačaka sidrenja, a koji se zovu Ports – luke, koje omogućavaju premošćavanje teksta iz jednog okvira u drugi odabrani.

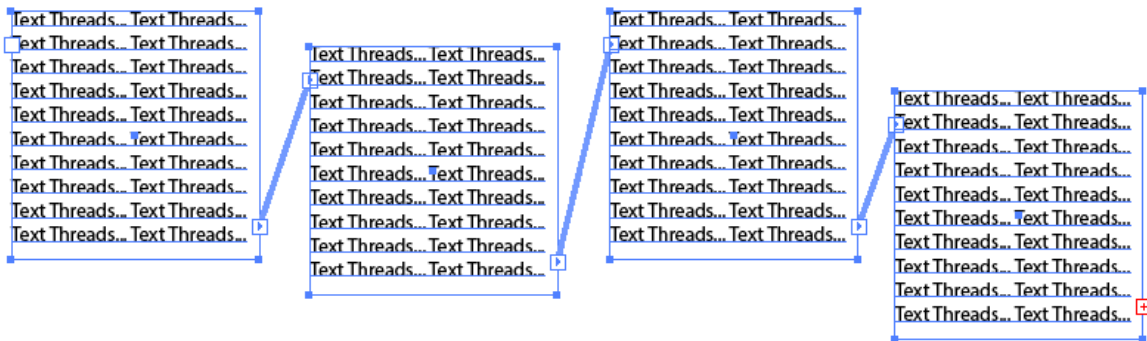
Slika 17.10. Area Type tekstualni objekat

- A. **InPort** – ulazna tačka premošćavanja iz drugog tekstualnog objekta
- B. **OutPort** – izlazna tačka premošćavanja teksta u drugi tekstualni objekat

U slučaju kada vam celokupni tekst staje u okviru jednog paragrafa koji ste formirali, OutPort će biti istog izgleda kao i Inport (bez crvenog okvira i plusića), čime vam Illustrator poručuje da nemate skrivenog teksta koji bi trebalo da premostite u drugi tekstualni objekat ili samo da proširite granice paragrafa. Kako biste napravili Text Thread objekte, treba da učinite nekoliko koraka.

1. Pomoću Type Toola napravite margine za ispis novog teksta ili uz Area Tool kliknite u okviru postojeće zatvorene vektorske putanje (oblika) kako biste ga pretvorili u Area Text Object.
2. Unesite određeni veći tekst i pomoću Selection Toola klikom na tekstualni objekat, selektujte ga. Kakvog god da je izgleda vaš tekstualni objekat, u gornjem levom uglu na vektorskoj putanji, videćete in port, dok će out port biti negde u donjem desnom uglu. Unesite veći tekst dok se ne pojavi crveni krstić u out portu koji ukazuje na to da postoji tekst koji nije mogao da bude ispisan u aktivnom objektu.
3. Napravite novi zatvoreni vektorski objekat u kojem želite da se tekst nastavi.

4. Koristeći Selection Tool, kliknite na OutPort Area Type objekta koji ste prvo formirali, u kojem je crveni krstić. Kursor će se promeniti u „prenos teksta kursor“ i sada je dovoljno samo da kliknete na putanju objekta gde želite da premostite nastavak teksta (ili da kliknete i prenesete na praznu površinu. Kada pustite levi taster miša, stvorite kopiju svog objekta sa dodatkom teksta). Ova dva objekta su sada povezana out portom prvog i in portom drugog pomoću zadebljane plave linije. Ukoliko želite da je sakrijete, učinite to komandom **View > Hide Text Threads**.

Slika 17.11. Text postavljen u više Area Type tekstualnih objekata

Možete dodavati nebrojano objekata kao Text Thread objekte, a da biste ih izbrisali, selektujte ih i pritisnite **Delete** na tastaturi. Ukoliko ste izbrisali neki središnji objekat, Illustrator će sam pravilno rasporediti tekst u ostalim postojećim Text Thread objektima.

Pretvaranje unesenog teksta u vektorske objekte

Point i Area tekstualni objekti jesu vektorski objekti, ali specifični, s obzirom na to da u sebi sadrže stilizovani tekst i sve informacije o formatiranju slovnih karaktera. Oblik okvira koji napravite pomoću Area Type alata možete uređivati, izmeštati njegove tačke sidrenja, praviti od njih Smoot Anchor Point itd. Ipak, time nećete uticati na deformaciju teksta u okviru tih granica, već samo na granice koje tekst opisuju. (Ukoliko smanjite granice i nestane vam deo teksta, ne znači da ste ga izgubili – Illustrator ga pamti, samo ga zbog nedostatka prostora ne može prikazati).

Da biste celokupni Area Text objekt sa svim slovima u okviru njega pretvorili u standardni vektorski oblik, selektujte željeni Area text i aktivirajte komandu **Type > Create Outlines** i time je sad ceo tekst pretvoren u **standardni vektorski objekat** (vektorske putanje, krive), svako slovo je zasebni vektorski objekat samo će ih Illustrator grupisati (odgrupisaćete ih tastaturnom prečicom Shift+Ctrl+G). Apsolutno istu stvar bismo uradili sa tekstualnim objektom kada bismo ga selektovali i pokrenuli komandu **Object > Expand...** koja od svih drugih vektorskih oblika kreira običan, standardni vektorski objekat koji je određen samo tačkama usidrenja i vektorskom putanjom.

This is text...

This is vector shape...

Slika 17.12. Razlika između tekstualnog i vektorskog objekta (teksta koji je ekspanovan)

To znači da ćete moći da uređujete vektorske putanje svakog slova teksta zasebno, ali time ste izgubili informacije koje je ispisani tekst nosio o vrsti fonta kojim je ispisano, veličini itd. Na osnovu toga, ne možete nastaviti unos teksta istog fonta u okviru tog objekta jer on tipski više nije tekstualni objekat. Ipak, sada ćete biti u mogućnosti da vršite transformaciju svih slova ponaosob, baš kao i bilo kojim drugim vektorskim oblikom ili putanjom, izmeštajući njihove tačke usidrenja i transformišući ih alatima za transformaciju.

Pored toga što tekst možete premošćavati iz jednog objekta u drugi, to isto možete raditi i sa tekstualnim putanjama. Path Type objekat poseduje kako in port, tako i out port, koji se koristi i daje iste efekte kao i kod objekata. Možete kombinovati premošćavanje teksta iz tekstualnih objekata u tekstualne putanje i obratno.

Pitanje

Ukoliko želite da povećate razmak samo između dva slova karaktera u tekstu, koju opciju ćete odabrati?

- Leading
- Tracking
- **Kerning**

Objašnjenje:

Opcija *Tracking* povećava/smanjuje razmak između svih slovnih karaktera u tekstualnom objektu, dok *Leading* povećava/smanjuje razmak između redova teksta.

Uređivanje teksta ispisanog na otvorenoj i zatvorenoj vektorskoj putanji

Po pretvaranju vektorske putanje u Path Type objekat i unosa određenog teksta, selektujte je pomoću **Direct Selection** alata. Kada klikete na sam tekst, primetićete linije graničnike koje kontrolišu odakle i dokle će na putanji biti unesen tekst, kao i centar putanje. Na tim graničnicima se nalaze i in port i out port. Graničnici su tačke početka teksta (Start Point), kraja teksta (End Point), kao i, na sredini putanje, središnja tačka (Center Point).

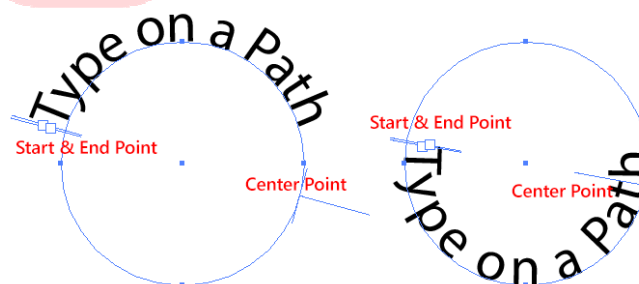
Slika 17.13. Kontrole za tekst koji je postavljen na vektorsku putanju

- **Start Point** – pomoću ove tačke odredićete gde počinje vaš tekst u okviru izabrane putanje.
- **Center Point** – pomoću ove tačke ćete odrediti sa koje strane putanje će biti ispisan tekst.
- **End Point** – pomoću ove tačke ćete odrediti gde se završava tekst u okviru vaše putanje.

Bilo kakvo izmeštanje ovih tačaka vršite pomoću Direct Selection alata. U trenutku kada prelazite preko linije graničnika, kursor će promeniti izgled. Kliknite na jednu od linija (Start, Center ili End) i, držeći levi taster miša, prevucite je na željeno mesto. Dok Start i End premeštate po putanji, Center će moći samo da se premesti sa jedne i druge strane putanje, čime određujete gde će biti ispisan tekst, ispod ili iznad vektorske putanje.

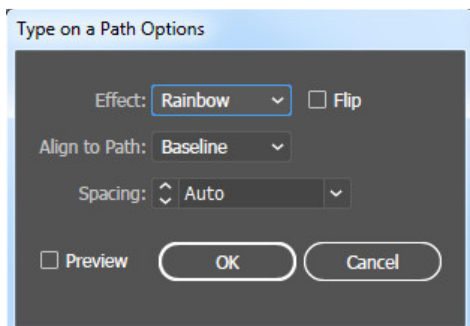
Kada tekst ispisujete po zatvorenoj putanji, razlika je u tome što imate i Start i End Point u istoj tački, odnosno na veoma maloj razdaljini (setite se – kada smo crtali zatvorene vektorske objekte, zatvarali smo ih klikom na tačku odakle smo počeli; upravo zato se Start i End u ovom slučaju nalaze u jednoj tački).

Iako se nalaze na istom mestu, **Direct Selection** alatom možete izmestiti Start i End Point prevlačeći ih po putanji. Kada pređete kursorom preko Start Pointa, kursoru će se dodati jedna vertikalna linija sa malom strelicom na sredini koja pokazuje nadesno. Kada pak pređete kursorom preko End Pointa, kursoru će se dodati jedna vertikalna linija sa malom strelicom na sredini koja u ovom slučaju pokazuje nalevo. Klikom i prevlačenjem, bićete u mogućnosti da izmeštate Start i End Point. Prelaskom kursora preko njih, pazite da ih ne prevlačite klikom na in port ili out port, već kliknite na samu liniju i tako prevlačite. Prelaskom preko Center Pointa kursor dobija vertikalnu liniju sa obrnutim malim slovom T desno. Sa suprotne strane u odnosu na to gde su spojene tačke početka i kraja teksta (Start i End Point), nalazi se Center Point, kojim ćete i ovde podešavati sa koje strane će se nalaziti tekst, kao i prevlačiti i centrirati u okviru zatvorene putanje pomoću Direct Selection alata.

Slika 17.14. Start & End Point u istoj tački za tekst ispisan na vektorskoj putanji

Pozicioniranje teksta može biti problem ukoliko je sama putanja komplikovana. Kada vam se dogodi nešto slično, Illustrator nudi dodatne opcije za podešavanje i parametre za postizanje specijalnih efekata teksta komandom **Type > Type on a Path > Type on a Path Options...** Otvoriće se Dialog Box kao na slici ispod.

Slika 17.15. Type on a Path Option dijalog

- **Effect** – ovaj padajući meni vam nudi opcije za distorziju teksta poput Skew, 3D, Ribbon, Stair Step i Gravity.
- **Align to Path** – podešavate koji deo teksta će biti privezan za vektorsku putanju. Možete izabrati Baseline (osnovni izgled teksta), Ascender (tekst je izdignut iznad putanje), Descender (tekst je spušten ispod putanje) i Center (tekst je centriran na putanji).
- **Spacing** – podešavate razmak slova na putanji.
- **Flip** – aktivacijom ćete samo prebaciti tekst na suprotnu stranu putanje.

Touch Type Tool

Novina u verziji CC jeste alat Touch Type, koji vam daje mogućnost da zasebno transformišete slovne karaktere, a da pri tome sve informacije o fontu budu sačuvane, što u prethodnim verzijama ne biste mogli da uradite pre pretvaranja teksta krive (Expand).

Slika 17.16. Trenutno je selektovano slovo T, zbog čega je oko njega vidljiv okvir za uređivanje Touch Type alatom

Kada aktivirate ovaj alat, potrebno je samo da klikom selektujete slovni karakter koji želite da transformišete. Oko slovnog karaktera pojaviće se klasičan Bounding Box, koji vam daje mogućnost da ga rotirate, skalirate ili izmestite, a takođe možete zasebno da menjate boju slovnim karakterima. I posle svih promena koje unesete, Illustrator će zapamtiti informacije o ispisanom tekstu.

Slika 17.17. Tekst uređen Touch Type alatom

Preporučene tastaturne prečice:

Shift+Ctrl+G	odgrupisati elemente
---------------------	----------------------

Tabela 17.1. Tastaturne prečice

Sažetak

- Pomoću alata za unos teksta u Illustratoru, možemo ubaciti tekstualne objekte na tri načina.
 - **Point Type Text** – ime je dobio na osnovu toga što ima samo jednu tačku sidrenja (Anchor Point) i formirate ga samo jednim klikom na praznu površinu gde želite da vam počne tekst koji unosite.
 - **Area Type Text** – ograničen je svojim okvirom ili ivicama vektorskog objekta koji ste mu primenili kao područje (Area) ispisivanja teksta. Za razliku od Point teksta koji ste krenuli da unosite samo jednim klikom alata Type, sada ćete takođe Type alatom prvo kliknuti, a onda, prevlačeći kursorom miša, dok držite levi taster, Marquee okvirom odrediti granice za ispisivanje teksta, a koje kasnije možete uređivati, s obzirom na to da su na vektorskoj bazi sastavljene od četiri tačke sidrenja koje ih određuju (kada pravite Marquee prevlačenjem okvira).
 - **Path Type Text** – pored prva dva načina, tekst možete uneti na već formiranu vektorsku putanju koju će slova koja unosite pratiti. Da biste to uradili, formiraćete određenu putanju (otvorenu ili zatvorenu), po kojoj želite da ispišete tekst. Sada ćete izabrati **Type on a Path Tool** i prineti kursor željenoj putanji. Kada kliknete na putanju, tekst ćete moći da ispisujete po njoj.
- Paneli Character i Paragraph imaju sve potrebne opcije za uređivanje slovnih karaktera teksta i izgled pasusa. Najbitnije opcije možete naći i u kontrolnom panelu u trenutku kada radite sa tekstualnim objektima.